

Башлай С. В., доцент, Сумський національний аграрний університет (м. Суми), Україна

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Виробництво продукції на засадах всебічної модернізації та інноваційності технологій перетворили аграрну сферу діяльності на один із ключових сегментів розвитку реального сектору економіки України. Активна інвестиційна підтримка інноваційних проектів в агробізнесі – загальносвітовий тренд та ключовий драйвер розвитку галузі.

Основою більшості бізнес-процесів отримання саме сільськогосподарської продукції (а не її подальшої переробки) стали цифрові технології. Точне землеробство в рослинництві, дистанційно керовані та безконтактні технології в тваринництві, електронні он-лайн майданчики з продажу продукції дозволили також суттєво просунулися в розв'язанні таких невідкладних, глобальних проблем людства, як екологічної та голоду.

За прогнозами британських аналітиків, до середини ХХІ століття темпи приросту обсягів сільськогосподарського виробництва можуть скласти 70 %. Тільки за останні 5 років аграрні країни збільшили вкладення для осучаснення виробничих процесів галузі майже в 8 разів. Щорічний обсяг інвестицій в агровиробництво становить 3,5-4 млрд. дол. США.

Високі темпи інвестування у виробничі потужності отримання сільськогосподарської продукції притаманні і товаровиробникам і Україні. Результат – протягом останніх 10 років в країні стабільно збільшується валовий збір зерна (в середньому на 1,5-2 млн. т. щорічно). Його обсяг в масштабах національного ринку досяг 22,5 млрд. дол. США. Питома вага загального обсягу, виробленої в галузі, продукції вже складає майже 18 % ВВП.

Звичайно локомотивами запровадження та розвитку високотехнологічних процесів в агробізнесі України стали провідні товаровиробники галузі – потужні агрохолдинги. Такі компанії як МХП, Астарта, Kernel, ІМК та ряд інших, в першу чергу, сформували науково-дослідний базис модернізації свого аграрного бізнесу – створили власні центри наукових досліджень та експериментальних розробок. На перетворення прогресивних ідей в практичні технології виробництва продукції вони витрачають мільйони доларів, що, за рекомендаціями практиків-експертів має становити не менше 1/10 частини їхніх прибутків.

Для прикладу, розглянемо досвід компанії Kernel – найбільшого українського виробника олії. З метою планування польових робіт, моніторингу та бюджетування їхнього проведення в агрохолдингу запущено цифрову платформу (2018 р.). Інвестиційні вливання в проект склали близько 3 млн. дол. США. Маркетинговий рік (2018-2019) компанія закінчила з прибутком близько 25 млн. дол. США. Діяльність логістичного підрозділу агрохолдингу базується на цифровій он-лайн платформі, що дозволяє планувати доставку з поля товарної продукції (соняшника) в порт менше ніж за добу. Разом з цим, фермерські господарства, що співпрацюють з компанією мають можливість використовувати бази даних агрохолдингу щодо супутникового моніторингу виробництва, погодних прогнозів, обліку чи вихідної та систематизованої аналітичної управлінської інформації. Цифрові технології в системі точного землеробства дозволяють розробляти оптимальні варіанти технологічних карт і надалі – максимально ефективно використовувати виробничі ресурси (техніку, ПММ, добрива, засоби захисту рослин та ін.) на різних (неоднорідних за складом) ділянках полів. А застосування цифрових систем управління на основі технологій блокчейн дозволяє Kernel реалізовувати програми забезпечення якості продукції протягом всього виробничого циклу.

Перелік прикладів «цифрування» бізнес-процесів у великих гравців вітчизняного ринку також варто доповнити, актуальними для агроформувань України різних форм і масштабів, такими новаціями, як: мобільні додатки е-платформ для торгівлі виробленою сільськогосподарською продукцією, технології корегування генів та модифікації рослин (прискорення набуття необхідних характеристик для відповідних природно-кліматичних умов), навчальні ігрові симулятори, тренажери ведення аграрного виробництва та ряд інших.